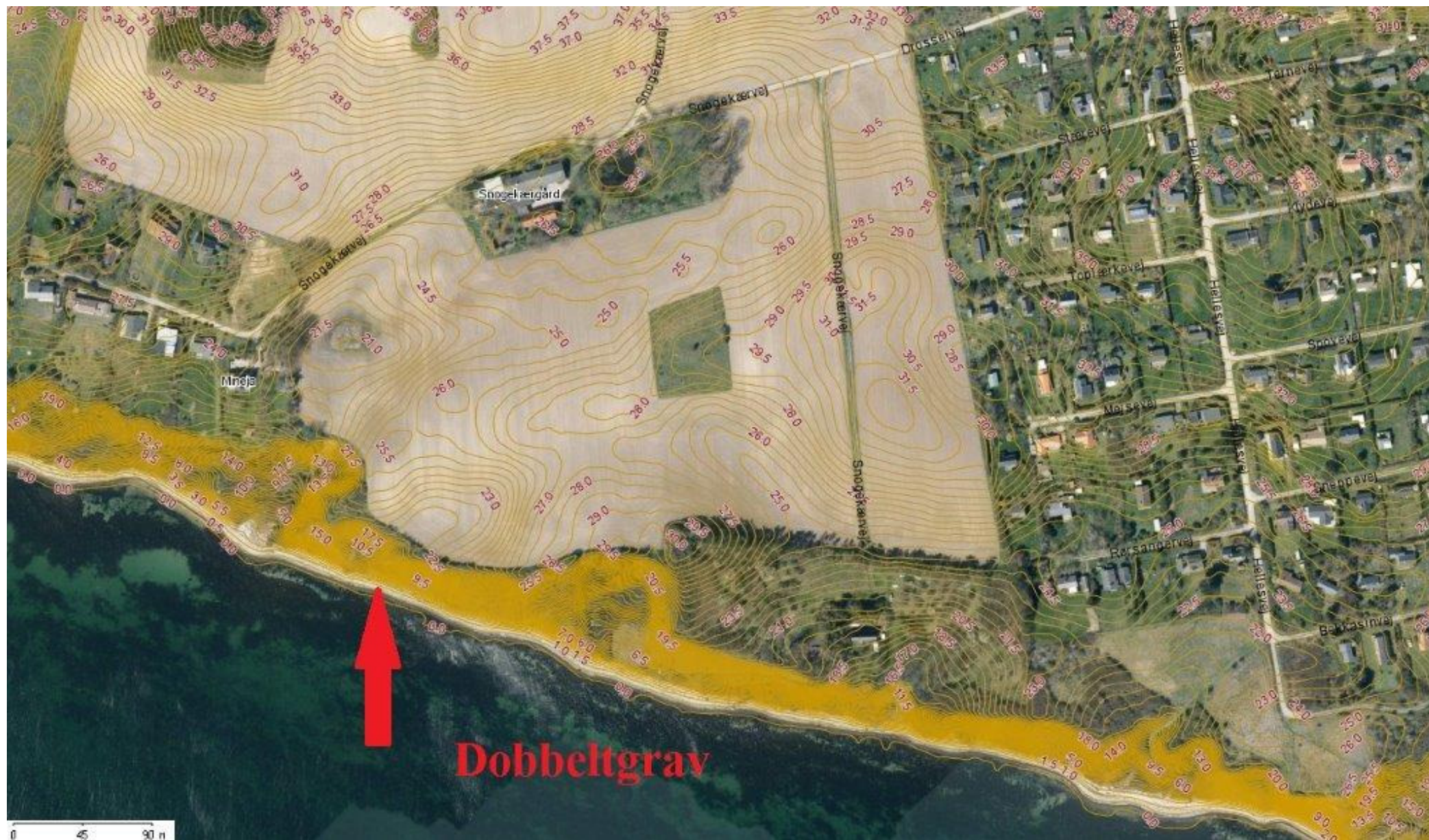

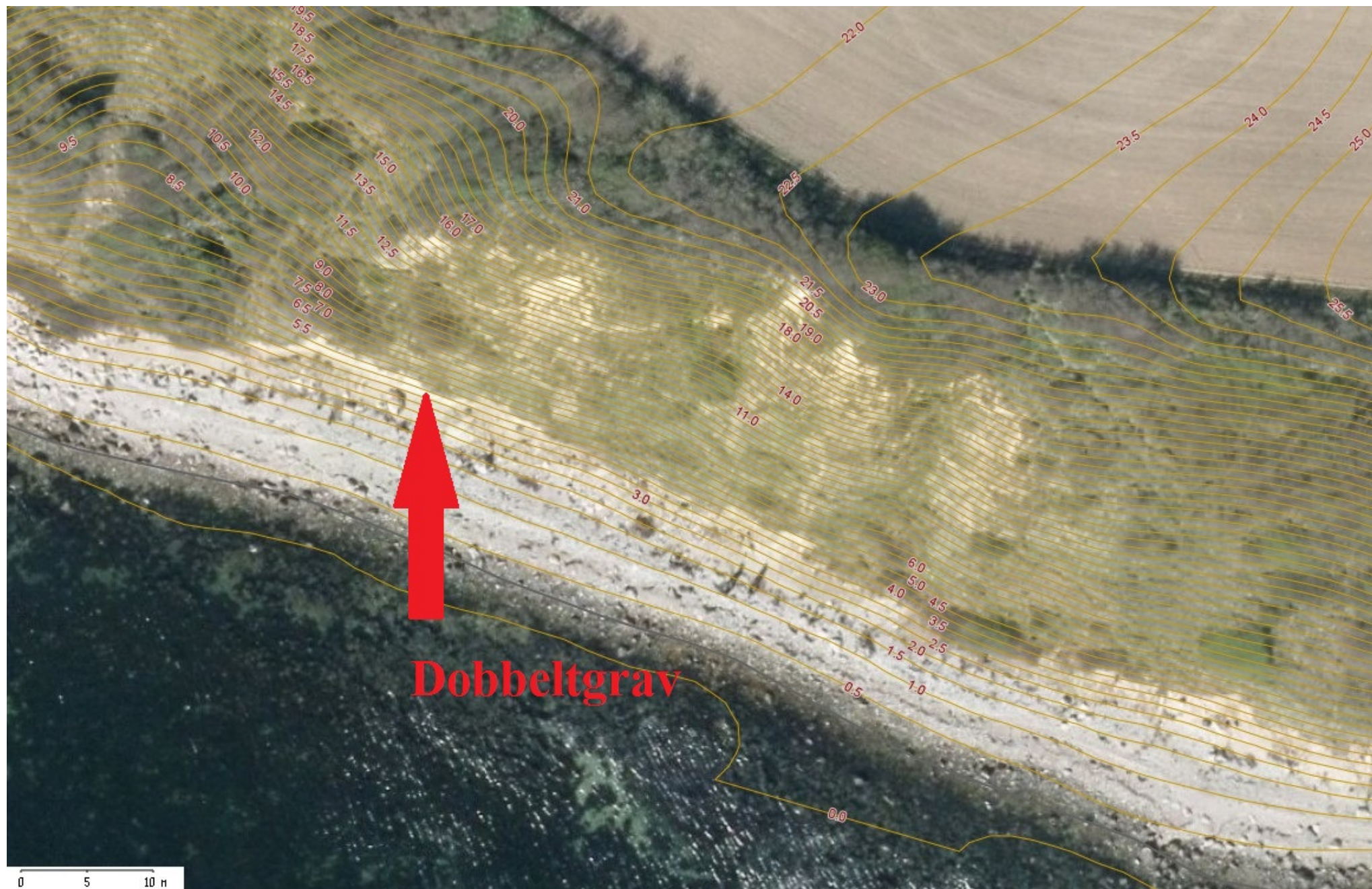
Kalundborg Arkæologiforening

Orientering om udgravningen af en dobbeltgrav ved den sydlige kyst af Røsnæs

Dobbeltgraven ligger i den stejle kystskrænt lige syd for Snogekærgård, lidt vest for Helles Klint-sommerhusområdet.

Her ses det af højdekurverne at kystskrænten er meget stejl, faktisk næsten 45° . Den stiger 20 m over en afstand på 23 m. Graven ligger ca. 3,5 m over havet i den eroderede kystskrænt.

Vinterens erosion af kystskrænten har frilagt og delvis borte-roderet dobbeltgraven. I begyndelsen af juni fandt en lokal beboer, René Düver, ovenstående dele af et skelet i den eroderede jord på stranden neden for graven og kontaktede Gunnar Jørgensen, som videresendte oplysningerne om fundet til Kalundborg Museum.

Her ses nogle af knoglerne liggende frit på stranden inden opsamlingen.

Kort efter fandt en anden familie endnu mere af et skelet på stranden og pillede mere ud af skrænten af hvad de i første omgang mente var dyreknoget. Da det gik op for dem at det var menneskeknoget, kontaktede de Kalundborg Museum.

I juni besøgte Jens Nielsen og undertegnede pladsen sammen med den anden familie. Kalundborg Museums arkæolog Niels Hartmann søgte Fredningsmyndigheden og Kulturstyrelsen m.m. om udgravningstilladelse. Det er besværligt at få tilladelse til at grave i kystskrænter da de ligger inden for strandbeskyttelseslinjen, og der bl.a. skal tages hensyn til beskyttede planter, fugle og dyr, så der er mange organisationer der kan gøre indsigelse.

I mellemtiden ville vi redde hvad der var tilbage i den eroderede jord neden for graven.

Her bliver der bl.a. fundet dele af en kæbe.

Løsfund fra den eroderede jord neden for graven.

Efter endt besigtigelse blev knoglerne i kystskrænten camoufleret med planter i håb om at ingen ville pille ved dem, inden museet fik udgravningstilladelse.

Eftersom vi inden udgravningen 1) ikke havde fået alle skeletdelene som de to familier havde fundet, 2) ikke vidste hvor meget af skelettet der var eroderet ud af kystskrænten, og 3) ikke vidste hvor meget af skelettet der muligvis var bortskyllet af bølgerne, antog vi at de knogler der var synlige i kystskrænten, stammede fra samme skelet som de fundne knogler, og at der således var tale om et enkelt skelet/en enkelt grav. Da det meste af skelettet var fjernet/eroderet inden udgravningen, kendte vi ikke skelettets liggestilling, men kunne se at det lå øst-vest med hovedet mod vest. Vi tolkede det derfor som en mulig kristen begravelse, og eftersom den lå meget tæt ved kysten, at det muligvis var en strandvasker. Opgaven var derfor at udgrave resten af hvad vi forventede var ét skelet.

I begyndelse af november var udgravningstilladelsen modtaget, og indsigelsesperioden forbi. Som annonceret tidligere, tog Niels Hartmann, Jens Nielsen, Gunnar Jørgensen og undertegnede ud til stedet. Niels og Jens foretog udgravningen, mens Gunnar og jeg vandsoldede den eroderede og bortgravede jord for at finde eventuelt knoglemateriale samt ejendele og gravgaver. Her ses det tydeligt hvor stejl kystskrænten er.

Der var sket yderligere erosion siden besigtigelsen i juli. Vi havde kun forventet af udgrave de få rester af skelettet der måtte være tilbage i kystskrænten. På grund af gravens placering i skrænten var det ikke muligt at åbne et stort felt og grave ovenfra, hvorfor der i stedet blev gravet ind i skrænten.

Efterhånden kom hvad vi mente måtte være skelettets bækken og andet lårben til syne

.... og i den ende hvor kraniet havde været, kom der flere ryghvirvler frem der så ud til at være fra nakken. På billedet ses det at skelettet er dækket af store sten placeret i graven, muligvis for at forhindre rovdyr adgang til den afdøde.

Her ses en gruppe ryghvirvler, et bækken og et lårben.

Mens Niels og Jens gravede, skovlede Gunnar den udgravede og eroderede jord op i spande, som undertegnede fik til vandsoldning. Vi brugte en 3-mm solde og havvand. Forsøg med at lade bølgerne foretage ”automatisk” vandsoldning virkede fint, men gik alt for langsomt, så vandet blev hældt fra en spand!

Vandsoldning af den udgravede/eroderede jord. Der blev fundet en del knogler og knoglefragmenter, men ingen ejendele eller gravgaver.

Som udgravningen skred frem, viste det sig at det vi antog var skelettets nakkehvirvler, faktisk tilhørte et andet kranie! Her ses det lige efter at det kom frem. Således gik det op for os at der var tale om en dobbeltgrav, og at benknoglerne og bækkenet ikke tilhørte det første skelet.

Det viste sig at skelet nr. 2 lå på siden i sovestilling med armene tydeligt foldet op foran ansigtet. Det var først nu at vi var sikre på at der var tale om en begravelse hvor der var blevet vist omsorg for den afdøde, og at skelettet ikke stammede fra en middelalderlig strandvasker der bare var lagt i en grav på kysten.

Selv om liggestillingen på det første skelet er ukendt, kunne der være tale om en dobbeltbegravelse fra jernalderen eller måske fra stenalderen.

Et af skelettets skulderblade kom også frem.

Niels og Jens gravede langsomt skelet nr. 2 frem til fotografering. Kraniet ses bagerst i billedet. Niels arbejder på bækkenet, og Jens arbejder på lårbenet.

Endelig er skelet nr. 2 gravet fri nok til fotografering og fjernelse.

Niels foretager den nødvendige fotodokumentation.

Her ses de dele af skelet nr. 2 der lå tilbage i kystskrænten set fra fodenden af skelettet. Billedet giver et godt indtryk af arbejdsforholdene og gravens usædvanlige placering ved foden af en meget stejl kystskrænt. I betragtning af gravens placering kan man antage at der kan have været et fladt stykke kystterræn nogle meter over havet der måske har rakt 100 m ud i vandet, men som langsomt er blevet eroderet væk siden begravelsen.

Niels gør parat til at udtage kraniet.

Kraniet tages ud. Yderligere fortolkning af graven og de to skeletter må afvente undersøgelse og kulstof-14-datering af knoglerne.

David Barry, 16.11.2014